

כ"ג חשוון תשע"ו, 5.11.2015

גיליון מס' 482

פרשת חיי שרה

עולם חסד יבנה*

מאת רחלי ויחזקאל לנדאו, קיבוץ סעד

חוט של חסד שזור לכל אורכה של פרשתנו. החל מאברהם אבינו העושה "חסד של אמת" ומתאמץ לקבור את שרה אשתו בצורה מכובדת, המשך בעבד המבקש מהקב"ה שיעשה חסד עם אדונו אברהם ויפגיש אותו עם המיועדת ליצחק בנו, דרך רבקה אמנו, שכבר בצעירותה גומלת חסד עם עבד אברהם, משקה אותו ואת גמליו (כנראה, תוך מאמץ רב) ומזמינה אותו ללון בביתם, וכלה בקבורתו של אברהם אבינו ע"י בניו – יצחק וישמעאל, שוב – "חסד של אמת".

הקב"ה בעצמו גם גומל חסד בפרשתנו, כפי שאנחנו קוראים: "וַיִּקַּד הָאֵישׁ, וַיִּשְׁתַּחוּ לַה'. וַיֹּאמֶר, בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם, אֲשֶׁר לֹא-עָזַב חֲסְדּוֹ וְאֱמָתוֹ, מֵעַם אֲדָנָי" (כד, כו-כז), ועבד אברהם מצפה גם למעשה של חסד מצד בתואל ולבן: "וְעַתָּה אִם-יִשְׁכַּם עֲשִׂים חֲסֵד וְאֱמֶת, אֶת-אֲדֹנָי--הַגִּידוּ לִי" (כד, מט), וכידוע הם נענו לו ועשו גם כן חסד.

נתייחס לשניים מהחסדים הללו:

"וַיִּקַּם שָׂדֵה עֶפְרוֹן, אֲשֶׁר בְּמִכְפֶּלֶה... לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה" (כג, יז-יח). למה אברהם אבינו לא קנה בחייו, בחיי שרה, חלקת קבר? למה המתין עד שהלכה שרה לעולמה? פשוט, הקב"ה הבטיח לו את כל הארץ, בבראשית טו, ז': "לְתַתּ לְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, לְרִשְׁתָּהּ", ובי"ז, ח': "וְנִתַּתִּי לְךָ... אֶת כָּל-אָרֶץ כְּנָעַן, לְאַחֲזֹת עוֹלָם". לכן אין לו צורך לקנות. ואם היה קונה, חס וחלילה היה נראה על ידי כך חסר אמונה בהבטחת הקב"ה. אם כן, למה קנה אחר כך? "גֵר-וְתוֹשֵׁב אֲנֹכִי, עִמָּכֶם" (כג, ד). אמנם הקב"ה הבטיח, אבל עדיין לא הגיע הזמן לקבל הכל, לכן בינתיים צריך אברהם אבינו לקנות חלקת קבר. הקב"ה הבטיח לנו הבטחות רבות, ואין ספק שהן כולן תתקיימנה, אבל יש עדיין עיכובים, עדיין לא זכינו. יש לנו לעשות מצדנו הכל, שנזכה לקיומן.

כשעבד אברהם מגיע לארם נהריים אנחנו קוראים: וַיֹּאמֶר: ה' אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם, הִקְרָה-נָא לִפְנֵי הַיּוֹם, וַעֲשֵׂה-חֲסֵד, עִם אֲדֹנָי אַבְרָהָם. וְהִיָּה הַנְּעִרָה... אֲשֶׁר אֵתָה הַכַּחֲתָ, לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק, וְבָה אֲדַע, כִּי-עֲשִׂיתָ חֲסֵד עִם-אֲדֹנָי" (כד, יב-יד). בשלב הזה פוגש העבד את רבקה. על מידת החסד המיוחדת של רבקה נלמד מפירושו של רבי שמשון רפאל הירש: "וירץ העבד – לא אליעזר אלא 'העבד', בדמות עבד רץ לקראתה. הוא מבקש 'לגמוע מעט מים'. היא עונה שתה, וקוראת לו אדונו, אם כי עבד עמד לפניו. ועתה, קו לקו מצטיירת לפנינו דמותה של האשה, אשר, כרוח אברהם אשר עליה, ראויה היתה לבוא במקומה של שרה. תחילה אין היא אומרת מאומה על הגמלים, כדרך שקיווה אליעזר. רק אחרי שכילתה לרוות את צמאונו, היא אומרת: 'גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות'. הרי

לפנינו תכונה אופיינית לגומל החסד כהלכתו, סימן מובהק לאשת החיל בישראל. אילו אמרה מיד מה שבדעתה לעשות בסוף, היתה מתגלית כפטפטנית בטלה, המחזיקה טובה לעצמה על החסדים שהיא עושה. והנה לא די שהיא מקבלת על עצמה לתת גם לגמלים מעט מים לשותות, (הן גם זו טרחה יתרה היא, לו תתן רק כד אחד לכל גמל, הרי אלו עשר הליכות ועשר שאיבות), היא תשאב ותערה לשוקת עד שעשרה גמלים כלו לשותות... עם זה, מה מהירה היא רבקה ומה זריזה: ו ת מ ה ר, ו ת ר ן ; אין היא שוהה להימלך עם עצמה, לא כבדה היא בהליכותיה, בייחוד שהמדובר הוא לגמול חסד עם אדם... (ובמקור תוכלו לקרוא על תכונות חסד נוספות של רבקה הבאות לידי ביטוי בהתנהגותה המיוחדת).

בימים מורכבים אלו במדינתנו היקרה, נשתדל כולנו באופן מיוחד להרבות בחסד, ולהתפלל לקב"ה ש'אך טוב וחסד ירדפנו כל ימי חיינו'. נסיים ברעיון המתחבר לרש"י הראשון בפרשה. על הפסוק "וַיְהִי חַיִּי שְׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שְׂרָה" (כגא) אומר רש"י: "בת ק' כבת כ' לחטא...". פרק ק' בתהילים הוא "מזמור לתודה", ופרק כ' הוא מזמור "יענך ה' ביום צרה". שיהיה ק' כמו כ', שנאמר "מזמור לתודה" באותה דבקות כמו שאנו מבקשים "יענך ה' ביום צרה".

*הדברים נכתבו בעיקר על פי דברים שלמדנו מדבריו של דודנו, הרב שמואל מנחם סרלואי הי"ו בספרו "רחש לבי", ומתוך הספר "הפרשה המחנכת" של הרב שלמה רוזנשטיין.

יהיו דברים אלו מוקדשים לעילוי נשמתו של ידידנו ושכננו אפלה (אברהם) אפלבוים היקר, חבר קיבוץ עלומים, שהיה גומל חסדים אמיתי, ונלקח לבית עולמו לפני ימים ספורים.

רחלי ויחזקאל לנדאו. חברי קיבוץ סעד. הורים לשמונה ילדים ושמונה נכדים כן ירבו.

רחלי - גנת ותיקה בקיבוץ סעד. בשנים האחרונות גם מנהלת את משק הילדים ועוסקת בגינון טיפולי. יחזקאל - מנהל ב"ס דע"ת בסעד. השנה בשבתון. בשנה הנוכחית גרים בימות החול במגדל עוז.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il